

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de dijitalleşme sürecinin temel taşı olan internet altyapısının mevcut durumu, bağlantı hızlarının uluslararası ortalamaların gerisinde kalması, fiber internet yatırımlarının yetersizliği, telekomünikasyon sektöründe rekabetin zayıflaması, fiyatlandırma politikalarının vatandaş aleyhine sonuçlar doğurması, yeni nesil teknolojilere erişimde yaşanan idari ve yapısal engeller ile afet ve kriz anlarında iletişim altyapısının sürdürülebilirlikten uzak bir performans sergilemesi gibi çok boyutlu sorun alanlarını barındırmaktadır.

İnternetin, günümüzde sadece bireysel iletişim aracı olmaktan çıkıp ekonomik kalkınmanın, kamu hizmetlerinin etkinliğinin, eğitimde fırsat eşitliğinin, demokratik katılımın ve ulusal güvenliğin ayrılmaz bir parçası haline geldiği dikkate alındığında, bu alandaki yapısal aksaklıkların ülkenin bütüncül gelişimini doğrudan etkilediği açıktır.

Bu çerçevede; Türkiye’de internet altyapısının teknik kapasitesi, hız ve kalite sorunları, fiber ve mobil altyapı yatırımlarının yeterliliği, sektördeki rekabet koşullarının işleyişi, tüketici haklarının korunma düzeyi, fiyatlandırma politikalarının sosyo-ekonomik etkileri, kamu-özel sektör ilişkilerinin niteliği, yeni nesil teknolojilere erişimin önündeki engeller ile afet ve olağanüstü durumlarda iletişim altyapısının dayanıklılığı başta olmak üzere tüm boyutlarıyla incelenmesi, sorunların kaynağının tespit edilmesi ve kalıcı çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 05.05.2026

Mehmet Emin EKMEK

Mersin Milletvekili

Grup Başkanı

GEREKÇE

Türkiye’de internetin tarihi, 12 Nisan 1993 tarihinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi bünyesinde kurulan ilk bağlantıyla başlamış, bu gelişme, ülkemizin bilgi toplumuna geçiş sürecinde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu tarihten itibaren üniversiteler öncülüğünde başlayan yaygınlaşma süreci, özellikle 2000’li yıllardan sonra hız kazanmış, 3G teknolojisinin devreye girmesi ve akıllı telefonların günlük hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelmesiyle birlikte internet kullanımı toplumun geniş kesimlerine ulaşmıştır.

Bugün gelinen noktada internet, bireylerin yalnızca iletişim kurduğu bir araç olmaktan çıkmış; ekonomik üretimin, kamu hizmetlerinin, eğitim sisteminin ve toplumsal ilişkilerin merkezine yerleşmiştir. Dünya genelinde 5,3 milyarın üzerinde internet kullanıcısının bulunması, dijitalleşmenin ulaştığı boyutu açıkça ortaya koymaktadır. Yapay zekâ başta olmak üzere yeni teknolojik gelişmeler de internetin önemini daha da artırmakta, veri akışı, bağlantı hızı ve altyapı kapasitesi ülkelerin rekabet gücünü belirleyen temel unsurlar haline gelmektedir.

Ancak Türkiye’nin internet altyapısı ve hizmet kalitesi bakımından bulunduğu konum, bu dönüşüm sürecine yeterince uyum sağlanamadığını göstermektedir. Uluslararası ölçümlere göre Türkiye, sabit internet hızlarında dünya ortalamasının oldukça gerisinde kalmaktadır. Küresel ortalamanın yaklaşık yarısı seviyesinde kalan bağlantı hızları, Türkiye’nin dijital ekonomide rekabet gücünü zayıflatmakta, girişimcilik ekosisteminden sanayi üretimine kadar geniş bir alanda verimlilik kaybına yol açmaktadır.

Bu durumun günlük yaşamdaki yansımaları da son derece belirgindir. Yavaş internet bağlantıları, dijital içeriklere erişimi zorlaştırmakta, çevrim içi eğitim süreçlerini aksatmakta, uzaktan çalışan bireylerin üretkenliğini düşürmekte ve kamu kurumlarında yürütülen dijital hizmetlerin etkinliğini azaltmaktadır. Özellikle yüksek veri gerektiren işlemlerde Türkiye’deki indirme sürelerinin dünya ortalamasına kıyasla ciddi ölçüde uzun olması, altyapı yetersizliğinin somut bir göstergesidir.

İnternet hızındaki bu geriliğin temel nedenlerinden biri, fiber altyapının yetersizliği ve yaygınlaştırılmamasıdır. OECD ülkelerinde fiber internet kullanım oranı hızla artarken, Türkiye’nin bu alanda alt sıralarda yer alması, uzun vadeli planlama eksikliğini, yatırım yetersizliğini ve sektördeki yapısal sorunları gözler önüne sermektedir. Fiber altyapının sınırlı kalması, bireysel kullanıcılar ile birlikte sanayi, hizmet sektörü ve teknoloji girişimlerini de doğrudan etkilemektedir.

Bununla birlikte, telekomünikasyon sektöründe rekabetin yeterince tesis edilememiş olması, mevcut sorunların derinleşmesine neden olmaktadır. Sektörde faaliyet gösteren sınırlı sayıdaki büyük operatör arasında fiyatlandırma politikalarının benzeşmesi, tüketici lehine bir rekabet ortamının oluşmasını engellemektedir. Ayrıca altyapı yatırımlarının belirli aktörlerin kontrolünde olması, yeni girişimlerin sektöre dahil olmasını zorlaştırmakta ve yenilikçi teknolojilerin yaygınlaşmasını geciktirmektedir.

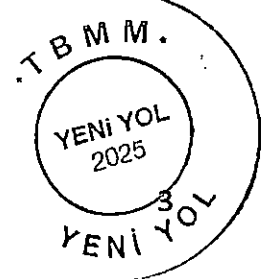
Türkiye Varlık Fonu'nun portföyünde bulunan şirketlerin fon sahiplik oranına bakıldığı zaman:

- Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. – Fon sahiplik oranı %26,2
- Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. – Fon sahiplik oranı %100
- Türk Telekomünikasyon A.Ş. – Fon sahiplik oranı %61,68
- TVF Bilgi Teknolojileri İletişim Hizmetleri Yatırım Sanayi ve Ticaret A.Ş. – Fon sahiplik oranı %100
- TVF Teknoloji Yatırımları A.Ş. – Fon sahiplik oranı %100
- Türkiye Teknoloji Fonu – Fon sahiplik oranı %100 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son olarak TVF'nin internet sitesindeki şu ibare yer almaktadır: *“Türkiye’deki teknoloji ve telekom sektörlerinin köklü kuruluşları TVF portföyündedir. TVF, bu şirketlerin dünyadaki gelişmeler ışığında kârlılık ve verimliliklerinin artmasını hedefler.”* TVF'nin hedefi doğrultusunda portföyünde bulunan şirketlerin, Türkiye'nin internet ve haberleşmede başat güç oldukları aşikardır. Fakat ehliyetsiz ve liyakatsiz kadroların iş başında olması, yönetim olarak sürecin oldukça kötü ve verimsiz yönetilmesi neticesinde ülkemizde internetin yavaş ve iletişimin pahalı olması bu durumun bir sonucudur.

İnternet hizmetlerinin maliyeti de önemli bir sorun alanıdır. Türkiye’de internet fiyatları nominal olarak düşük görünse de Türk lirasının değer kaybı nedeniyle bu durum gerçeği yansıtmamaktadır. İnternet hizmetlerinin asgari ücrete oranla yüksek olması, özellikle dar gelirli kesimlerin kaliteli ve yüksek hızlı internet hizmetine erişimini sınırlandırmakta, bu durum dijital eşitsizliği derinleştirmektedir. Böylece internet, evrensel bir hak olmaktan uzaklaşarak ekonomik bir ayrıcalık haline gelmektedir.

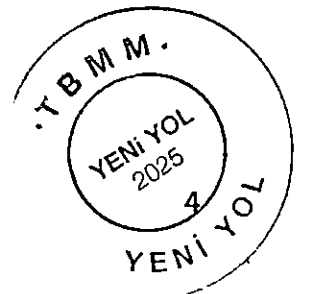
Öte yandan, yeni nesil teknolojilere erişim konusunda yaşanan bürokratik ve yapısal engeller de Türkiye'nin dijital dönüşüm sürecini yavaşlatmaktadır. Uydu internet gibi alternatif çözümlerin yaygınlaşmasının önündeki engeller, rekabeti sınırlamakta ve kullanıcıların daha kaliteli hizmete erişimini geciktirmektedir.

En kritik sorun alanlarından biri ise afet ve kriz anlarında iletişim altyapısının yetersizliğidir. Geçmişte yaşanan büyük afetlerde iletişim ağlarının çökmesi, bu altyapının aynı zamanda bir kamu güvenliği ve kriz yönetimi unsuru olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Afet anlarında kesintisiz iletişimin sağlanamaması, arama-kurtarma faaliyetlerinden kamu koordinasyonuna kadar birçok hayati süreci doğrudan olumsuz etkilemektedir.

Sonuç olarak, Türkiye’de internet altyapısı ve telekomünikasyon sektörü, teknik eksikliklerin ötesinde; planlama, denetim, rekabet, şeffaflık ve kamu yararı ilkeleri açısından çok boyutlu yapısal sorunlar barındırmaktadır. Dijital çağda güçlü, kapsayıcı ve rekabetçi bir ekonomi inşa edebilmek, vatandaşların bilgiye eşit ve hızlı erişimini sağlamak, kamu hizmetlerini etkin ve kesintisiz biçimde sunabilmek için bu sorunların bütüncül bir yaklaşımla ele alınması zorunludur.

Bu kapsamda, mevcut durumun tüm boyutlarıyla incelenmesi, sorumluluk alanlarının netleştirilmesi ve sürdürülebilir politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kapsamlı bir araştırma yapılması büyük bir ihtiyaç, zorunluluk ve önem arz etmektedir.

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
SADULLAH KISACIK	ADANA	
İDRİS ŞAHİN	ANKARA	
MESUT DOĞAN	ANKARA	
SADULLAH ERGİN	ANKARA	
ŞERAFETTİN KILIÇ	ANTALYA	
CEMALETTİN KANİ TORUN	BURSA	
MEHMET ATMACA	BURSA	
SEMA SİLKİN ÜN	DENİZLİ	
ERTUĞRUL KAYA	GAZİANTEP	
NECMETTİN ÇALIŞKAN	HATAY	
BÜLENT KAYA	İSTANBUL	
ELİF ESEN	İSTANBUL	
HASAN KARAL	İSTANBUL	
MEDENİ YILMAZ	İSTANBUL	
MUSTAFA KAYA	İSTANBUL	
BİROL AYDIN	İSTANBUL	
MUSTAFA BİLİCİ	İZMİR	
MEHMET EMİN EKMEN	MERSİN	
SELÇUK ÖZDAĞ	MUĞLA	
MEHMET KARAMAN	SAMSUN	

